

Силабус дисципліни «Історія України»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ · БАКАЛАВР

120

Годин загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС відповідно до стандарту

4

Змістовних модулів курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Історія України

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки курсу

Мета дисципліни

Дисципліна «Історія України» формує у студентів спеціальності «Комп'ютерна інженерія» цілісне уявлення про історичний шлях українського народу від найдавніших часів до сьогодення. Курс спрямований на розвиток критичного мислення, вміння аналізувати історичні процеси, розуміти причинно-наслідкові зв'язки між подіями та їх вплив на сучасний стан держави і суспільства. Особлива увага приділяється формуванню національної ідентичності, громадянської свідомості та патріотизму майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій.

Форми навчання

- Лекції — 30 годин
- Практичні заняття — 30 годин
- Самостійна робота — 60 годин

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації в історичному та суспільному контексті: виявлення суттєвих фактів, порівняння альтернативних інтерпретацій, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, аналітичних записок і презентацій.

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати історичні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти та аналітичні матеріали. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу історичних кейсів і обговорення суспільних проблем.

- Аналізувати навчальну, архівну та наукову інформацію
- Виділяти головне та узагальнювати результати досліджень
- Планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів
- Коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками
- Брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки

Фахові компетентності

Розуміння сутності та закономірностей історичного розвитку України, її місця у світовій та європейській цивілізації. Знання ключових подій, постатей і процесів від найдавніших часів до сучасності, вміння аналізувати їх у контексті розвитку науки, техніки та інформаційного суспільства.

Здатність застосовувати методи історичного аналізу для розуміння сучасних суспільно-політичних процесів, зокрема становлення незалежної України, розвитку цифрової економіки та місця вітчизняної науки у глобальному технологічному просторі.

- Характеризувати основні етапи державотворення України
- Аналізувати суспільно-політичні та культурні процеси
- Оцінювати роль особистості в історії
- Орієнтуватися в джерелах та історіографії
- Пояснювати вплив історичних подій на сучасність

Результати навчання

Після успішного завершення курсу студент повинен демонструвати такі результати навчання:

1

Знання та розуміння

Пояснювати сутність ключових історичних категорій та явищ: державотворення, національно-визвольний рух, суверенітет, ідентичність, реформи, революція, окупація, незалежність. Характеризувати основні етапи та події в історії України від найдавніших часів до сьогодення.

2

Аналіз та оцінювання

Аналізувати причини та наслідки ключових історичних подій, виявляти закономірності суспільного розвитку. Оцінювати роль видатних постатей в українській та світовій історії, порівнювати різні інтерпретації подій.

3

Застосування знань

Застосовувати методи історичного аналізу для розуміння сучасних суспільно-політичних процесів. Використовувати наукові та нормативні джерела для підготовки обґрунтованих висновків і аналітичних матеріалів.

4

Комунікація та рефлексія

Аргументовано викладати власну позицію щодо дискусійних питань вітчизняної та світової історії. Формувати громадянську свідомість, патріотизм і відповідальне ставлення до національної спадщини.

Модуль 1. Україна від найдавніших часів до кінця XVIII ст.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1.1

Стародавня історія України. Первісне суспільство на території України. Трипільська культура. Кіммерійці, скіфи, сармати. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. Слов'янські племена та їх розселення.

Тема 1.2

Київська Русь та Галицько-Волинська держава. Утворення та розквіт Київської Русі. Прийняття християнства. Феодальна роздробленість. Монгольська навала. Галицько-Волинське князівство як спадкоємець давньоруської державності.

Тема 1.3

Козацька доба та Гетьманщина. Виникнення козацтва. Запорізька Січ. Національно-визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького. Гетьманщина: державний устрій, суспільство, культура. Руїна та її наслідки.

Тема 1.4

Україна в складі іноземних держав (XVII–XVIII ст.). Поділи Речі Посполитої. Лівобережна та Правобережна Україна. Ліквідація Гетьманщини та Запорізької Січі. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій.

Модуль 2. Україна у XIX — на початку XX ст.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 2.1

Національне відродження та суспільні рухи XIX ст. Кирило-Мефодіївське братство. Тарас Шевченко і формування національної ідентичності. Громадівський рух. Народництво. Москвофільство та народовство в Галичині. Емський указ та його наслідки.

Тема 2.2

Соціально-економічний розвиток українських земель. Скасування кріпацтва та його наслідки. Промисловий переворот. Розвиток залізничного транспорту. Формування робітничого класу. Особливості економічного розвитку Наддніпрянщини та Галичини.

Тема 2.3

Українська революція 1917–1921 рр. Лютнева революція та Центральна Рада. Проголошення УНР. Гетьманат Скоропадського. Директорія. ЗУНР та її злука з УНР. Більшовицька агресія. Причини поразки та уроки Визвольних змагань.

Модуль 3. Україна у ХХ ст.: радянська доба та Друга світова війна

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 3.1

Радянська Україна 1920–1930-х рр.

Утворення СРСР та входження УСРР. Українізація та її згорання. Голодомор 1932–1933 рр. як геноцид українського народу. Масові репресії. Знищення національної еліти — «Розстріляне відродження».

Тема 3.2

Україна в роки Другої світової війни.

Пакт Молотова–Ріббентропа та його наслідки для України. Окупація та нацистський режим. Рух Опору: ОУН–УПА. Визволення України. Людські та матеріальні втрати. Внесок українців у перемогу над нацизмом.

Тема 3.3

Повоєнна УРСР та доба «відлиги».

Відбудова народного господарства. Хрущовська «відлига» та її прояви в Україні. Шістдесятники. Дисидентський рух. Чорнобильська катастрофа 1986 р. та її суспільно-політичні наслідки. Рух за незалежність наприкінці 1980-х рр.

Модуль 4. Незалежна Україна (1991 — сьогодні)

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4

Тема 4.1

Відновлення незалежності та державотворення. Акт проголошення незалежності 1991 р. Референдум. Конституція України 1996 р. Формування інститутів державної влади. Економічні реформи та труднощі перехідного періоду. Зовнішня політика та міжнародне визнання.

Тема 4.2

Суспільно-політичні трансформації 2000-х рр. Помаранчева революція 2004 р. Євроінтеграційний курс. Розвиток громадянського суспільства. Революція Гідності 2013–2014 рр. Анексія Криму та початок збройного конфлікту на Донбасі.

Тема 4.3

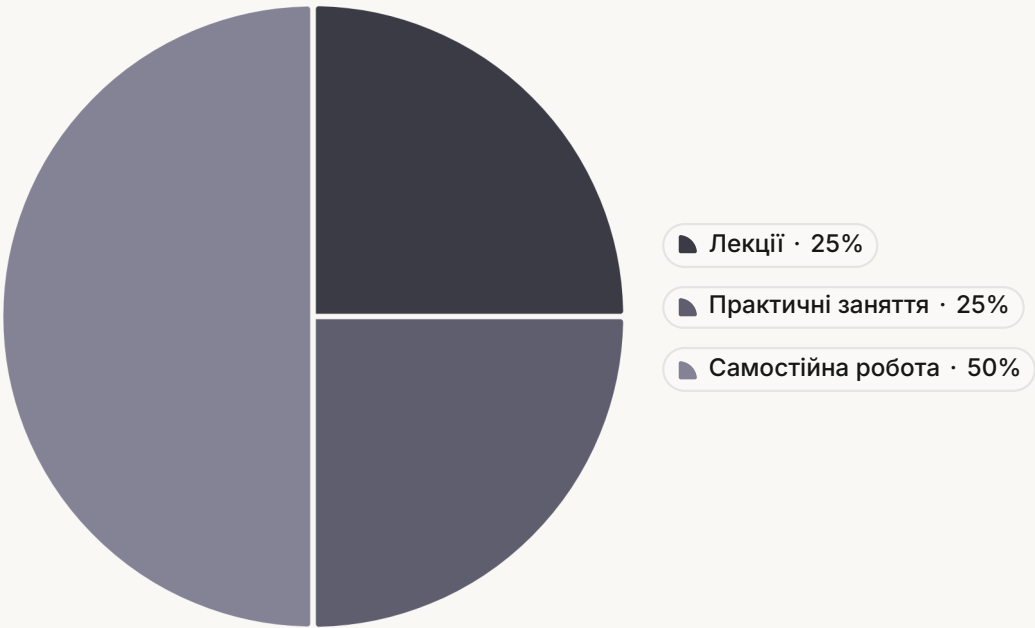
Україна в умовах повномасштабної агресії Росії (2022 — сьогодні). Початок повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р. Героїчний спротив українського народу. Міжнародна підтримка. Воєнні злочини Росії. Перспективи відновлення та євроінтеграції. Роль IT-сектору та цифрових технологій у сучасній обороні.

Тема 4.4

Розвиток науки, техніки та інформаційного суспільства в Україні. Становлення вітчизняної IT-галузі. Внесок українських вчених у світову науку. Цифрова трансформація держави. Е-урядування. Роль технологій у сучасному суспільстві та обороноздатності країни.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Стародавня Україна	2	2	4
	Тема 1.2 — Київська Русь та Галицько-Волинська держава	2	2	4
	Тема 1.3 — Козацька доба та Гетьманщина	2	2	4
	Тема 1.4 — Україна в складі іноземних держав	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Національне відродження XIX ст.	2	2	4
	Тема 2.2 — Соціально-економічний розвиток	2	2	4
	Тема 2.3 — Українська революція 1917–1921 рр.	4	4	8
Модуль 3	Тема 3.1 — Радянська Україна 1920–1930-х рр.	4	4	8
	Тема 3.2 — Друга світова війна	4	4	8
	Тема 3.3 — Повоєнна УРСР та «відлига»	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Відновлення незалежності	2	2	4
	Тема 4.2 — Суспільно-політичні трансформації 2000-х	2	2	4
	Тема 4.3 — Повномасштабна агресія Росії	2	2	4
	Тема 4.4 — Наука, техніка та IT в Україні	2	2	4
Разом		30	30	60

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- Лекції (30 год. — 25%):** подача ключового теоретичного матеріалу
- Практичні (30 год. — 25%):** відпрацювання навичок, аналіз джерел, дискусії
- Самостійна робота (60 год. — 50%):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

☐ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів та методи викладання

Форми самостійної роботи

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з історії України, нормативно-правовими актами, науковими статтями у фахових виданнях. Конспектування ключових положень, порівняння підходів різних авторів до трактування історичних подій.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу історичних подій, підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань вітчизняної та світової історії. Уміння застосовувати теорію на практиці та обґрунтовувати висновки.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Верховна Рада (zakon.rada.gov.ua), Інститут національної пам'яті (uinp.gov.ua), Державний архів (archives.gov.ua). Аналіз архівних документів, статистичних даних, пошук актуальної інформації.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання першоджерел, повторення теоретичного матеріалу; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів, дат і визначень; систематизація знань перед контрольними роботами.

Методи викладання

→ Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, карт, таблиць і прикладів із джерел; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

→ Кейс-стаді

Аналіз реальних історичних ситуацій і документів; студенти виявляють проблему, пропонують інтерпретації та обґрунтовують висновки на основі джерел.

→ Дискусії

Обговорення дискусійних питань вітчизняної та світової історії; розвиток критичного мислення, аргументації та вміння відстоювати власну позицію.

→ Робота з джерелами

Опрацювання архівних документів, мемуарів, законодавчих актів; формування навичок роботи з першоджерелами та їх критичного аналізу.

→ Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та тестові вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Включає усні опитування, письмові відповіді на запитання, аналіз першоджерел та .участь у дискусіях

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз джерел, порівняльна характеристика подій і процесів). Оцінюються повнота відповіді, правильність аналізу та обґрунтованість висновків. Проводиться після кожного .змістовного модуля

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та письмові відповіді на питання. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

- ❑ Усі методи контролю спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література та ресурси

Навчальна та наукова література (2022–2024)

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. — Київ : Академвидав, 2022. — 688 с.
2. Верстюк В. Ф., Горобець В. М., Толочко О. П. Україна і Росія в історичній ретроспективі. — Київ : Наукова думка, 2022. — 480 с.
3. Гречило А. Б. Символи української державності: навч. посіб. — Львів : Інститут української археографії, 2023. — 256 с.
4. Єфименко Г. Г. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні: документи і матеріали. — Київ : Інститут історії України НАН України, 2023. — 512 с.
5. Кульчицький С. В. Незалежна Україна: становлення, проблеми, перспективи. — Київ : Генеза, 2023. — 368 с.
6. Литвин В. М. Новітня історія України (1991–2023): підручник. — Київ : Наукова думка, 2024. — 720 с.
7. Мицик Ю. А., Бажан О. Г., Власов В. С. Історія України: підручник для ЗВО. — Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2022. — 592 с.
8. Реєнт О. П. Українська революція 1917–1921 рр.: нові інтерпретації. — Київ : Інститут історії України, 2023. — 344 с.
9. Смолій В. А. (ред.) Нариси з історії України: навч. посіб. — Київ : Наукова думка, 2024. — 640 с.
10. Турченко Ф. Г., Панченко П. П. Новітня історія України: підручник. — Запоріжжя : Просвіта, 2022. — 448 с.

Офіційні інтернет-ресурси

1. Інститут національної пам'яті України. — URL: <https://uinp.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
3. Державний архів України. — URL: <https://archives.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. — URL: <https://nbuv.gov.ua/>
6. Інститут історії України НАН України. — URL: <https://history.org.ua/>
7. Журнал «Український історичний журнал» (електронне видання). — URL: <https://uij.org.ua/>
8. Журнал «Історія та суспільствознавство в школах України». — URL: <https://www.pedpresa.ua/>

 Рекомендована література охоплює видання **2022–2024 років** українських авторів відповідно до вимог актуальності навчально-методичного забезпечення.